

Синиша ЂУКИЋ

СУЗБИЈАЊЕ ТЕШКИХ ОБЛИКА КРИМИНАЛИТЕТА

- Посебна овлашћења и субјекти -

ВИСОКА ПОСЛОВНО ТЕХНИЧКА ШКОЛА
ДОБОЈ

Синиша Ђукић

СУЗБИЈАЊЕ ТЕШКИХ ОБЛИКА КРИМИНАЛИТЕТА
(посебна овлашћења и субјекти)
Монографија -

Аутори:

Доц. др Синиша Ђукић

Издавач:

Висока пословно техничка школа
Добој

За издавача:

Др Ладин Гостимировић

Рецензенти:

Проф.др Драгомир Јовичић
Проф.др Миле Шикман

Тенички уредник:

Радомир Симикић

Лектор:

Др Славица Гостимировић

Штампарија:

Ф&Ф д.о.о. Јелах

Тираж:

300 примјерака

© Висока пословно техничка школа, Добој, 2016.

ISBN

978-99955-781-9-0

ВИСОКА ПОСЛОВНО ТЕХНИЧКА ШКОЛА
ДОБОЈ

Синиша Ђукић

**СУЗБИЈАЊЕ
ТЕШКИХ ОБЛИКА
КРИМИНАЛИТЕТА**

- Посебна овлашћења и субјекти -

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР

I УВОДНА РАЗМАТРАЊА

II ТЕШКИ ОБЛИЦИ КРИМИНАЛИТЕТА

1. Појам криминалитета и тешког криминалитета.....	17
1.1. Појам и врсте криминалитета	17
1.2. Појам и дефинисање тешког криминалитета.....	19
2. Појам и карактеристике тероризма као облика криминалитета.....	24
2.1. Појам и карактеристике тероризма	24
2.2. Класификација тероризма.....	27
2.3. Кривичноправни аспекти тероризма	30
3. Појам и карактеристике организованог криминалитета као облика криминалитета	39
3.1. Појам и карактеристике организованог криминалитета	39
3.2. Карактеристике организованог криминалитета.....	41
3.3. Облици испољавања организованог криминалитета.....	43
3.4. Кривичноправни аспекти организованог криминалитета	45
4. Појам и карактеристике корупције као облика криминалитета	47
4.1 Појам и карактеристике корупције.....	47
4.2. Облици испољавања корупције.....	50
4.3. Кривичноправни аспекти корупције.....	52
5. Корелација, сличности и разлике тероризма, организованог криминалитета и корупције.....	55
6. Тероризам, организовани криминалитет и корупција као садржаји рада обавјештајно-безбједносних и полицијских агенција.....	58

III ПОСЕБНА ОВЛАШЋЕЊА И ЊИХОВА ПРИМЈЕНА У СУПРОТСТАВЉАЊУ ТЕШКИМ ОБЛИЦИМА КРИМИНАЛИТЕТА

1. Посебна овлашћења у супротстављању тешким облицима криминалитета.....	67
1.1. Појам и врсте посебних овлашћења	67
1.2. Међународноправни основ примјене посебних овлашћења	71
1.3. Привремено ограничавање људских права и слобода за потребе примјене посебних овлашћења.....	75
1.4. Начела примјене посебних овлашћења.....	79
2. Посебне истражне радње	85
2.1. Надзор и техничко снимање телекомуникација	89

2.2. Приступ компјутерским системима и компјутерско сравање података	92
2.3. Надзор и техничко снимање просторија	94
2.4. Тајно праћење и техничко снимање лица и предмета	98
2.5. Прикривени истражитељ и информатор	100
2.6. Симулирани откуп предмета и симулирано давање поткуп- нине	103
2.7. Надзирани превоз и испорука предмета кривичног дјела	106
3. Методи прикупљања обавјештајних информација	111
3.1. Појам и карактеристике	111
3.2. Агентурни (класични) метод	116
3.3. Технички метод	125
3.4. Метод сарадње	129
3.5. Иследни метод	137
3.6. Прикупљање обавјештајних информација из отворених извора	139
4. Примјена посебних овлашћења у супротстављању тешким облици- ма криминалитета	140
4.1. Уводна разматрања	140
4.2. Правни оквир за примјену посебних овлашћења	143
4.3. Услови за примјену посебних истражних радњи и мјера тај- ног прикупљања информација	147
4.4. Надзор и контрола над примјеном посебних овлашћења	164
4.5. Правци унапређења посебних овлашћења (специјалних истра- жних техника и метода)	172
 IV СУБЈЕКТИ СУПРОТСТАВЉАЊА ТЕШКИМ ОБЛИЦИМА КРИМИНАЛИТЕТА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ	
1. Уводна разматрања	189
2. Субјекти супротстављања тешким облицима криминалитета на нивоу Босне и Херцеговине	191
2.1. Државна агенција за истраге и заштиту	192
2.2. Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ	196
2.3. Обавјештајно-безбједносна агенција	197
2.4. Гранична полиција	205
2.5. Војни органи безбједности	208
3. Субјекти супротстављања тешким облицима криминалитета на нивоу ентитета (Република Српска и Федерација Босне и Херце- говине) и Брчко дистрикта	211
3.1. Министарство унутрашњих послова Републике Српске	211
3.2. Министарство унутрашњих послова Федерације Босне и Херцеговине	216
3.3. Полиција Брчко дистрикта Босне и Херцеговине	219
4. Судови и тужилаштва у Босни и Херцеговини	223

5. Остали субјекти супротстављања тешким облицима криминалитета на нивоу Босне и Херцеговине и ентитета	230
5.1. Царински органи	230
5.2. Инспекцијски органи	233
5.3. Порески органи	235

V ЕМПИРИЈСКО ИСТРАЖИВАЊЕ

1. Методолошки приступ емпиријском истраживању	241
1.1. Теорија система као научно-истраживачка метода	241
1.2. Анализа постојећег стања система посебних овлашћења у безбједносној дјелатности	247
2. Модел система посебних овлашћења у супротстављању тешким облицима криминалитета	283
3. Експертска оцјена модела система посебних овлашћења у безбједносној дјелатности – верификација модела	291
4. Дефинисање коначног модела	345

VI ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА И ПРЕПОРУКЕ

VII ЛИТЕРАТУРА

ПРЕДГОВОР

Признавањем потребе да се у сузбијању тешких облика криминалитета морају користити одређене специфичне методе, које нису свакодневне и уобичајне код "конвенционалног" криминалитета, установљен је скуп мјера које се најчешће називају специјалним истражним техникама. Такве технике, прије свега, карактерише тајност дјеловања и давање ширих овлашћења полицији, органима правосуђа, обавјештајно-безбједносним и војним службама безбједности, а у посљедње вријеме царинским и пореским органима. Наиме, природа савременог друштва праћена динамичним друштвеним односима наметнула је потребу за перманентним усавршавањем у свим сферама живота, посебно приликом употребе или „злоупотребе“ високософистицираних информационих технологија карактеристичних за савремене пријетње безбједности, па би на тај начин обука и професионална изградња стручњака требало да буде међу приоритетима у раду свих субјеката безбједности. Изградња професионализма, опредијељености за демократске норме и принципе људских права, као и осјећај за грађанску одговорност требало би да буду важни – континуирани аспекти обуке обавјештајно-безбједносног, полицијског и правосудног особља, али и припадника пореских, царинских и финансијских институција, у сврху што квалитетнијег обављања заштитних и контролних функција условљених примјеном посебних овлашћења.

Тежиште монографије односи се на тешке облике криминалитета, односно потребу и оправдање примјене посебних овлашћења у супротстављању тешким облицима криминалитета, као и на могуће правце унапређења институционалног и нормативног одговара савременим пријетњама безбједности у првом реду тероризму, организованом криминалитету и корупцији, укључући и одређене аспекте јачања заштите гарантованих права и слобода грађана.

Монографија, поред уводног и закључног дијела, систематизирана је у четири тематске цјелине. У првом дијелу разматран је проблем одређења и дефинисања тешког криминалитета, односно појам и карактеристике тероризма, организованог криминалитета и корупције. Такође, сагледана је корелација, сличности и разлике тероризма, организованог криминалитета и корупције, а указано је и на тешке облике криминалитета као садржаје рада обавјештајно-безбједносних и полицијских агенција. Други дио је тематски дио и у њему су сагледана посебна овлашћења, односно потреба, оправдање и правни оквир примјене посебних овлашћења са

освртом на посебне истражне радње и методе прикупљања обавјештајних информација, надзор и контрола над примјеном посебних овлашћења, те правци унапређења посебних овлашћења (специјалних истражних техника и метода).

Трећи дио монографије односи се на субјекте супротстављања тешким облицима криминалитета да би оне на нивоу Босне и Херцеговине, тако и оне на нивоу ентитета и Брчко дистрикта, судове и тужилаштва у Босни и Херцеговини, те остале субјекте супротстављања тешким облицима криминалитета (царинске, пореске и инспекцијске органе) на нивоу Босне и Херцеговине и ентитета. У четвртм дијелу рада дат је приказ емпиријског истраживања. Наиме, емпиријско истраживање обухвата анализу постојећег стања система посебних овлашћења у безбједносној дјелатности примјеном методе анализе садржаја и компаративне анализе, развој модела система посебних овлашћења у безбједносној дјелатности примјеном методе моделовања, те верификацију модела система посебних овлашћења у безбједносној дјелатности примјеном експертског оцјењивања и модификоване Делфи методе. Основ монографије чини садржај докторске дисертације одбрањене на Факултету за безбједност и заштиту у Бањој Луци, 2014. године. Такође, монографијом су обухваћени неки ауторски и коауторски радови, који су у вези са њеним садржајем. Будући да се ради о актуелној теми која је подложна промјенама монографија је претрпјела и одређене измјене у структури садржаја рада, а имајући у виду обимност теме, могуће је да су неки дијелови монографије опширнији, док други могу да имају недостатке. Због тога ће свака добронамјерна сугестија и примједба допринијети елиминисању уочених недостатака и побољшању квалитета рада.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

343.85:343-9

БУКИЋ, Сениша

Сузбијање тешких облика криминалитета : Посебна
овлашћења и субјекти / Сениша Букић. - Добој : Висока пслоно
техничка школа, 2016 ([б.м. : б.и.]). - 375 стр. : граф. прикази,
табеле ; 25 cm

Тираж 300. - Напомене и библиографске референце уз текст. -
Библиографија: стр. 355-373.

ISBN 978-99955-781-9-0

COBISS.RS-ID 6071064